

DEFINITIEF VERSLAG VERGADERING 18 MAART 2024

Vastgesteld op 10 april na een schriftelijke ronde

Tijd: 14.30 -17.00 uur
Locatie: Pasangrahan (vergaderzaal Eilandsraad)

Aanwezig:

Mw. I. Sealy (plaatsvervangend waarnemend gezaghebber)
Dhr. M. Stegers (vice-voorzitter) en mw. M Buys (secretaris)
OLB: gedeputeerde C. Abraham en gedeputeerde N. Francees-Den Heyer
Usibo: dhr. N. Willem
BFB: dhr. L. Berkenbosch, dhr. E. Carillo, mw. A. Romeijnders en mw. V. de Windt
KvK: dhr. P. Martha en mw. S. Pieter

Adviseurs: mw. M. Prinsenbergh (adviseur namens SZW) en dhr. J. Breure (SZW)
OLB: mw. S. Janga, dhr. T. Jansen, dhr. E. Cicilia, mw. G. van den Heuvel

Afwezig met kennisgeving:

- gezaghebber dhr. N. Oleana (voorzitter)
- dhr. J. Balentien (KvK)
- dhr. P. Coolen (BFB)
- dhr. A. Vrolijk, mw. M. Abrahams, dhr. C. Kwidama (Usibo)

1. Opening en huishoudelijke mededelingen

De plaatsvervangend waarnemend gezaghebber heet iedereen welkom op deze vergadering van de CD. Zij geeft het woord aan vice-voorzitter. Hij heet in het bijzonder dhr. Breure welkom die weer op Bonaire is. Hij is vanuit SZW inmiddels al 15 jaar betrokken bij Bonaire.

2. Verslag vergadering 1 februari 2024

Het verslag is schriftelijk vastgesteld.

3. Bespreken actielijst vergadering 1 februari 2024

Er zijn geen vragen of opmerkingen bij de actielijst.

4. Gesprekken afgelopen periode

Er zijn geen vragen of opmerkingen naar aanleiding van de gevoerde of geplande gesprekken.

Nr	Datum	Ministerie/organisatie	CD	Toelichting
1	16-02-2024	Delegatie Eerste Kamer	Afvaardiging	Zie gespreksverslag
2	1-03-2024	Werkgroep Monitoring Risico's verhoging WML	Afvaardiging	Terugkoppeling op CD-vergadering

3	9-03-2024	Juridisch loket	Vice-voorzitter	Zie hand-out
4	11-03-2024	Wergroep Onderzoek verdien capaciteit	Afvaardiging	Zie verslag
5	21-03-2024	<i>Bespreking SZW en BZK over vervolgacties mbt sociaal minimum</i>	<i>Elke geleding apart</i>	<i>Zie aparte toelichting</i>

Verstuurde brieven (staan op website CD):

- a. Brief CD aan SZW mbt ww-regeling (20 februari 2024)
- b. Brief CD aan EZK mbt Groiefonds (20 februari 2024)
- c. Brief CD aan BZK met betrekken CD bij wetgeving (20 februari 2024)

5. Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Mw. Prinsenbergen en dhr. Breure geven een toelichting op de stand van zaken van drie in voorbereiding zijnde regelingen.

Een nieuwe wet kost minstens een jaar of twee. Vaak is de wens om het sneller te doen, maar de praktijk leert dat het veel tijd kost. Zowel om het inhoudelijk goed op te schrijven en ook om de uitvoerbaarheid goed te regelen.

Er lopen nu 3 trajecten. Allereerst een verzamelwet met een aantal wijzigingen. Zoals verlof voor zwangere zelfstandigen, de dubbele kinderbijslag, AOW, ongevallen- en ziekteverzekering. Ook het versterken van de reïntegratieregeling is hier onderdeel van. De CD heeft een concept van deze verzamelwet al een keer gezien en hierover (positief) geadviseerd. De Raad van State heeft ook geadviseerd en SZW is nu bezig om de laatste aanpassingen te doen voordat het naar de Tweede Kamer gestuurd wordt, naar verwachting in april. Daar komt dan ook een persbericht over. Daarna moeten we afwachten hoe de parlementaire behandeling zal gaan. Inwerkingtreding is hopelijk in 2025. Dan komt er ook een uitgebreid communicatietraject met voorlichting voor werkgevers en werknemers.

De tweede regeling is de tijdelijke regeling voor de ww. Dat is een ministeriële regeling en dat gaat sneller dan een wetwijziging. De contouren van de regeling zijn helder en eerder ook besproken met de CD. Het moet juridisch nog verder worden uitgewerkt.

Tot slot komt er een wetsvoorstel voor verlof bij medische uitzending. Dat gaat dan om een uitkering voor een begeleider die mee wil met een medische uitzending. De werkgever krijgt dan een tegemoetkoming. Er ligt een Memorie van Toelichting en een eerste concept van de wettekst. Hier zijn intern nog een aantal rondes voor nodig voordat een conceptversie met de CD gedeeld kan worden.

Het voelt wat ongemakkelijk dat het langer duurt dan we willen. Maar de complexiteit is vrij groot en SZW doet wat ze kunnen. Zodra er een concept ligt van de verlofregeling en van de ww-regeling, dan wordt dit aan de CD ter consultatie voorgelegd. SZW vraagt de CD waar de prioriteit ligt voor de CD.

Gedeputeerde Den Heyer verwelkomt dhr. Breure. Ze heeft begrip dat wetgeving lang kan duren, maar ze benadrukt het belang van een regeling voor mensen die vanwege de stijging van het WML mogelijk werkloos zullen worden. Zou er geen tijdelijke voorziening kunnen komen, zoals in de tijd van corona?

Dhr. Berkenbosch heet dhr. Breure ook van harte welkom. Hij vraagt om een toelichting op de contouren van de ww-regeling. Werkgevers maken zich zorgen over kostenstijgingen die op hen afkomen. Wordt het, net zoals in Europees Nederland, een premiestelsel?

Dhr. Breure geeft als reactie op de vraag van gedeputeerde Den Heyer dat er met corona sprake was van een crisissituatie. Toen konden er dingen die onder normale omstandigheden niet kunnen. Op dit moment is zo'n regeling niet denkbaar. Er zijn afspraken gemaakt over het monitoren van effecten van de verhoging van het WML. Als uit die monitoring blijkt dat er toch urgente maatregelen nodig zijn, dan moet dan bezien worden hoe dat opgelost kan worden. De vraag is ook: hoe ernstig moet het zijn? Op dit moment is er geen draagvlak voor zo'n regeling. En voor zover nu bekend zijn er geen extra ontslagaanvragen gekomen.

Gedeputeerde Abraham geeft aan dat er bij faillissement geen ontslaaanvraag nodig is, dus dat het belangrijk is om ook het aantal faillissementen in de gaten te houden. Ook krijgt het OLB signalen dat werknemers het voorstel krijgen voor een zzp-contract zodat ze minder uitbetaald krijgen. Hoe staat het met de TWV-aanvragen en is er bijvoorbeeld in beeld hoeveel stagiaires er op Bonaire zijn?

Mw. Prinsenbergh geeft aan dat het aantal TWV-aanvragen per sector wordt gemonitord. Ook het aantal ontslaaanvragen wordt bijgehouden. SZW heeft geen informatie over het aantal faillissementen.

Dhr. Breure voegt nog toe dat er cessantia uitbetaald kan worden, ook al voordat er een definitief faillissement is uitgesproken.

De vice-voorzitter geeft aan dat de principiële vraag is: komt er hulp voor mensen die tussen wal en schip dreigen te raken? Hier moet over nagedacht worden, zeker als de aantallen zouden toenemen. Hij stelt voor dat alle casussen die in de vergadering genoemd worden rechtstreeks gemeld worden bij SZW. Als er signalen zijn: meldt het rechtstreeks bij SZW zodat zij het bij kunnen houden en actie kunnen ondernemen.

Dhr. Breure gaat in op de vraag van dhr. Berkenbosch over de contouren van de ww-regeling. Er ligt nu een ambtelijke notitie met uitgangspunten bij de minister. Als de minister akkoord is, zal deze notitie gedeeld worden met de CD. Eén van de uitgangspunten is dat er geen premie wordt gevraagd. Het voorstel is om ook de definitieve regeling premievrij te houden.

De vice-voorzitter vraagt de CD of iedereen akkoord is dat de ww-regeling de hoogste prioriteit zou moeten krijgen als het aan de CD ligt. Iedereen kan zich hierin vinden.

Mw. Prinsenbergh geeft tot slot een update over Plenchi di trabou. Deze week is er een Stuurgroepvergadering over de evaluatie. De CD wordt ook gevraagd: geef input voor de evaluatie van Plenchi. De bedoeling is dat de aanbevelingen uit die evaluatie nog dit jaar worden opgepakt. Verder wordt er binnenkort geworven voor een nieuw hoofd, want het huidige hoofd zal stoppen.

Het tweede onderdeel van dit agendapunt gaat over een aantal punten die zijn aangedragen door CD-leden.

Allereerst geeft dhr. Willem een toelichting op de door Usibo aangedragen punten over vakbondsvertegenwoordiging, pensioenopbouw, vakantiegeld en bescherming tegen misbruik met tijdelijke contracten. Usibo staat nog steeds volledig achter het Akkoord van Kralendijk. De afspraken uit dat Akkoord moeten worden uitgevoerd, ook de kostenverlaging voor burgers en bedrijven. Verder zullen de vakbonden blijven vasthouden aan de afgesproken doorontwikkeling van arbeidswetgeving. Dat gaat tijd kosten, maar Usibo wil hier het gesprek over beginnen.

Usibo is van mening dat de huidige maatregelen om de werkgevers te compenseren niet goed zijn: de premieverlaging is generiek en komt niet terecht bij werkgevers die het nodig hebben. Er zouden meer steunmaatregelen moeten komen.

Usibo heeft vier punten aangekaart. Het misbruik van contracten zou de hoogste prioriteit moeten krijgen; wat Usibo in de praktijk soms tegenkomt kan echt niet. Deze informatie zal gedeeld worden met SZW. Daarnaast is het belangrijk dat er een wettelijk recht komt op vakantiegeld. Nu wordt dit vaak in de cao-onderhandelingen geregeld. Ook de invoering van een algemeen pensioen zou opgepakt moeten worden. Een goede AOV kan dit punt deels opvangen, maar nog steeds zou het beter zijn als mensen ook pensioen opbouwen. Tot slot zou het systeem van erkenning van vakbonden aangepast moeten worden. Volgens Usibo hebben de vakbonden in de afgelopen jaren bewezen, ook binnen de CD, een betrouwbare partner te zijn die ook bereid is om compromissen te sluiten. Deze goede basis zou vertrouwen moeten geven dat hier op voortgebouwd kan worden.

Gedeputeerde Abraham geeft aan dat hij het punt van de ondernemingsraad heeft ingediend en dat dit hand in hand gaat met het punt van Usibo. Zodat vanuit werknemers een gesprekspartner is voor de werkgever. Wat hem betreft hoeft niet gewacht te worden op wetgeving en zouden werkgevers al kunnen starten met een

pilot. Het OLB gaat nadenken over het stimuleren van goed werkgeverschap, bijvoorbeeld bij aanbesteding van overheidscontracten.

Gedeputeerde Den Heyer geeft aan dat vakantiegeld ook onderdeel zou moeten worden van het WML en de onderstand, net zoals in Europees Nederland het geval is.

Het OLB is verder voorstander van een algemeen pensioen. Hier heeft de lokale overheid maar heel beperkt invloed op. Werkgevers en werknemers kunnen hierover afspraken maken. Het is kostenverhogend, maar het kan ook leiden tot een investeringsfonds die kan investeren in de lokale economie.

Dhr. Martha geeft aan dat de KvK positief staat tegenover een pensioenfonds en een ondernemingsraad, maar dat dit niet haalbaar is op korte termijn.

Dhr. Berkenbosch geeft aan dat BFB positief is dat voor Usibo het Akkoord van Kralendijk nog steeds het uitgangspunt is, net zoals voor BFB. De vaststelling van het sociaal minimum is een belangrijke stap geweest. Daar is BFB blij mee. Over de invoering en de implementatie verschilt BFB van mening met Minister Schouten, mede omdat het te snel is gegaan en omdat de steunmaatregelen generiek zijn. Hij zou graag zien dat SZW met een andere regeling komt die gericht bedrijven met veel WML-ers (of werknemers die daar net boven zitten) ondersteunt. Er zijn nog geen signalen van faillissementen of grootschalige ontslagen. De verwachting is dat past na 1 juli de effecten voelbaar worden.

Het vakantiegeld stond niet in het Akkoord, de andere punten wel. Voor BFB en de achterban van BFB zijn kostenverhogende maatregelen zoals een pensioen en vakantiegeld, niet bespreekbaar. Eerst moet afgewacht worden wat de effecten zijn van de verhoging van het WML. Misbruik van contracten mag wat BFB wel streng aangepakt worden. De suggestie van het OLB om maatschappelijk verantwoord te ondernemen juicht BFB toe. Zij gaan graag in gesprek over hoe je dit kunt vastleggen.

De vice-voorzitter geeft aan dat Usibo niet voorstelt om al deze zaken dit jaar in te voeren en stelt voor om de punten wel op de agenda te houden voor dit jaar. Over het misbruik van contracten zou in een kleinere groep overlegd kunnen worden, samen met bijvoorbeeld de Arbeidsinspectie, hoe dit opgepakt kan worden.

Gedeputeerde Abraham geeft aan dat het OLB een loket wil openen waarbij mensen ook vragen kunnen stellen over bijvoorbeeld hun arbeidscontract.

Mw. Prinsenbergh geeft aan dat ook bij Bureau Arbeidszaken van SZW best vaak mensen komen met vragen over hun contracten. Met KvK is afgesproken om voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren aan werkgevers.

De vice-voorzitter concludeert dat de CD nog een keer terugkomt op dit punt, mogelijk eerst in een kleinere groep, om te bespreken hoe dit verder aangepakt kan worden.

6. Sociaal minimum / hoogte WML / monitoring risico's

De vice-voorzitter geeft een terugkoppeling van de bespreking van de werkgroep. Vanuit SZW komt deze week het overzicht van de laatste vier maanden van 2023, inclusief historisch overzicht vanaf 2011.

Het blijkt vrij lastig om cijfers te krijgen van de verschillende instanties. De Belastingdienst gaf eerst aan informatie te willen verstrekken, maar na een verzoek kwam de juridische reactie dat het niet mogelijk is. Ook SGB kan geen cijfers verstrekken aan de CD over het aantal schoolverlaters. Wel krijgt de CD vanuit het OLB maandelijks het overzicht van inwoners en van het aantal verstrekte kentekens. De CD zal deze informatie niet publiceren en ook geen conclusies trekken, maar de data gebruiken om te bezien of nadere analyse nodig is en of er signalen zijn die duiden op negatieve effecten van de verhoging van het WML waar maatregelen voor genomen moeten worden. Een formelere manier van monitoren, zoals door BZK toegezegd, blijft hard nodig. Bijvoorbeeld door CBS en CPB.

Donderdag zijn gesprekken met een delegatie van SZW en BZK over het sociaal minimum. In die gesprekken zal de monitoring ook aan bod komen.

Gedeputeerde Den Heyer geeft aan dat het OLB de verzoeken voor bijzondere onderstand en andere steunaanvragen ook registreert.

Dhr. Berkenbosch geeft aan dat hij verwacht dat de inflatie in 2024 hoog zou kunnen uitkomen. Wat voor gevolgen zal dat hebben voor de uitkeringen en het WML in 2025?

Dhr. Breure geeft aan dat wettelijk is geregeld dat de cpi uit het 3^e kwartaal gebruikt wordt voor aanpassing van alle uitkeringen en het WML.

Afgesproken wordt dat zowel monitoring als het inzetten op voorkomen van een hoge inflatie besproken wordt met SZW en BZK.

7. Subsidieregeling praktijkleren

De vice-voorzitter licht toe dat OCW een vraag heeft gesteld aan de CD over een subsidieregeling voor praktijkleren. De begeleiding van leerlingen kan met deze regeling bekostigd worden. Dat gaat dus niet over de uren die iemand naar school gaat en dus niet kan werken. Die subsidieregeling zou er ook moeten komen. Afgesproken wordt om een brief op te stellen voor OCW om deze aanvulling op de regeling aan te vragen. Een conceptbrief zal eerst binnen de CD rondgestuurd worden.

8. Evaluatie CD

Indien gewenst kunnen organisaties nog een terugkoppeling geven op de vorige evaluatie.

De CD is akkoord met de wijziging van het Reglement, waarin de jaarlijkse evaluatie wordt aangepast naar een tweejaarlijkse evaluatie. De volgende evaluatie zal in 2025 plaatsvinden.

9. Onderzoeksbudget

De werkgroep zou een opdracht formuleren voor het onderzoek naar de verdien capaciteit. Er is een eerste overleg geweest met de werkgroep en daarin is geïnventariseerd wat iedereen onder verdien capaciteit verstaat. Er ligt nog geen concreet voorstel, er volgt op korte termijn een vervolgbespreking met de werkgroep.

10. GroEIFonds

Het ministerie van BZK is bezig met de uitwerking van criteria voor het GroEIFonds voor Caribisch Nederland. Zij vroegen de CD om voorbeelden aan te dragen van projecten, zodat gekeken kan worden naar de ondergrens en de criteria.

Dhr. Berkenbosch geeft aan dat binnen BFB gebrainstormd is over projecten die de economie van Bonaire zouden versterken. In willekeurige volgorde: uitbreiding van de luchthaven, extra windenergie, zonnepanelen op scholen, aanleg extra solar park, containerhaven, Openbaar Vervoer met elektrische bussen, sneller internet, onderzoekscentrum riffen, watermanagement.

Gedeputeerde Abraham stelt voor om de drempel zo laag mogelijk te houden zodat er makkelijker projecten kunnen worden ingediend. Hij had begrepen dat de ondergrens 2 miljoen dollar zou worden, maar dat lijkt het OLB te hoog. Het zou niet alleen voor overheden beschikbaar moeten zijn, maar ook voor particulieren. Misschien is een grens van een half miljoen of zelfs nog lager een goede grens?

De vice-voorzitter geeft aan dat het om projecten zou moeten gaan die ten goede komen van de gehele economie. Dat maakt het mogelijk lastiger om ook particuliere projecten toe te staan. Particuliere bedrijven hebben daarnaast meer aan een rente-subsidie omdat zij zelf genoeg middelen hebben voor investeringen, maar vaak een hogere rente betalen dan bedrijven in Nederland.

Er ontstaat enige discussie over door wie de projecten aangevraagd kunnen worden en of dat alleen door de lokale overheid zou moeten zijn of ook door (gezamenlijke) organisaties of bedrijven. Afgesproken wordt dat de secretaris navraag doet bij BZK en EZK over de gedachte achter het GroEIFonds voor Caribisch Nederland en dat een overleg wordt ingepland om hier verder over door te praten met deze ministeries.

11. Datum volgende vergadering

Het voorgestelde vergaderrooster wordt afgesproken: 16 mei, 26 augustus, 28 oktober en 16 december.

12. Rondvraag en sluiting

Dhr. Willem heeft drie vragen aan het OLB, over punten uit het Akkoord van Kralendijk:

- Wat is de status van de aangekondigde verscherpte prijscontrole?
- Wat is de status van de particuliere verhuurderssubsidie?
- Wat is de status van het Openbaar Vervoer?

Gedeputeerde Abraham geeft aan dat de verscherpte controle in december is gestart. Er worden prijzen gepubliceerd zodat mensen zelf kunnen kiezen waar ze boodschappen doen. Als er uitzonderlijk hoge prijzen zijn, dan wordt het gemeld en kunnen bepaalde instrumenten in gezet worden. In de samenleving zeggen veel mensen dat de prijsverhogingen veroorzaakt worden door de verhoging van het WML, maar daar is geen bewijs voor. Bij het onderzoek naar mogelijke instrumenten is gebleken dat er hiaten zijn in wet- en regelgeving. Dit is bij ministeries aangekaart en het OLB is in afwachting van aanpassingen.

Als het gaat om het Openbaar Vervoer: gedeputeerde Abraham heeft samen met gedeputeerde Cecilia een bezoek gebracht aan OV-organisaties in Nederland. Op dit moment wordt gekeken naar het opzetten van een dienstregeling. Het uitgangspunt is: als we het doen, moeten we het goed doen. De voorzichtige inschatting is dat in het derde kwartaal een startnotitie opgesteld is om met de Eilandsraad in gesprek te gaan.

Gedeputeerde Den Heyer geeft aan dat op dit moment de verhuurderssubsidie wordt geëvalueerd. Als aanvulling op het punt over de prijscontroles: de meeste supermarkten hebben een waarschuwing gekregen dat ze zich niet hebben gehouden aan de afgesproken prijzen. De afdeling Economische Zaken is samen met Tiende pa Konsumido bezig, ook met handhaving.

Dhr. Breure geeft aan dat de werving voor de nieuwe landsbemiddelaar inmiddels ver gevorderd is. Morgen zijn er selectiegesprekken met een vertegenwoordiging vanuit Usibo, werkgevers en SSO-RCN (Hrm-afdeling). Hopelijk komt hier een geschikte kandidaat uit.

In het vorige verslag heeft dhr. Meijer gemeld dat er geen stijging was in het aantal ontslaaanvragen. Dat is ook de ervaring van SZW op dit moment: er is geen stijging te zien.

De vice-voorzitter dankt iedereen voor aanwezigheid en inbreng.

De plaatsvervangend waarnemend gezaghebber sluit de vergadering.

Actielijst na vergadering 18 maart 2024

Omschrijving	Organisatie	Status
OLB stuurt relevante informatie en besluiten mbt zaken die de CD aangaan door, zoals besluitvorming over beleggen acties bij KvK en TpK mbt gevolgen verhoging WML	OLB	Open
Casussen en signalen van ontslagen doorgeven aan SZW	Iedereen	Ongoing
Input doorgeven aan SZW mbt evaluatie Plenchi di trabou	Iedereen	Open
In kleinere groep nadenken over tegengaan misbruik van arbeidscontracten	Secretaris en voorzitter	Open
Overleg inplannen met BZK en EZK over Groeifonds CN	Secretaris	Open
Overleg inplannen met Werkgroep Verdien capaciteit	Secretaris	Open

Brief sturen naar OCW met verzoek om subsidieregeling voor loonkosten voor werkenden die scholing krijgen om een startkwalificatie te behalen	Secretaris en voorzitter	Open
---	--------------------------	------

Toezeggingen/afspraken ministeries

Ministerie	Omschrijving	Status
MinFin	Toesturen voorgenomen fiscale maatregelen 2025 en lange termijn (toegezegd in overleg 30 januari 2024)	Open
BZK	Verzoek vertegenwoordiging CD-vergaderingen (Brief CD van 15 februari 2023)	Open
BZK	Onderzoek naar betere/ structurele datavoorziening	Open
SZW	“Wel wil de CD graag een versneld traject afspreken om overige elementen van de wetgeving gelijkwaardig te maken aan het wettelijk stelsel in Europees Nederland.”	Opgestart: Beleidsagenda CN 2024 (zie email SZW 22 augustus)